

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 226. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358805408.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Der havde ganske vist været en Tid, da Goethe og Schiller selv var Naturalister. De havde begge begyndt med en uroligt gærende Virkelighedstrang. Begge havde de givet Naturen og Følelsen frit Spillerum i deres første Frembringelser, Goethe i *Götz og Werther*, Schiller i *Røverne*. Men da *Götz* gav Anledning til Ridder- og Røverromanerne, *Werther* til faktiske og literære Selvmord, *Røverne* til Frembringelser som *Abällino, der grosse Bandit*, og da Læseverdenen kun gjorde ringe Forskel paa Originalerne og Efterligningerne, trak de store Digtere sig tilbage fra Vædekampen. Deres Interesse for Stoffet gik op i Interessen for Formen. Studiet af Antiken førte dem begge til at lægge udelukkende Vægt paa den kunstneriske Fuldkommenhed. Et Publikum, der forstod dem, endsige et Folk, der kunde forelægge dem Æmner, stille Krav til dem, saa at sige gøre Bestillinger hos dem, forefandt de ikke. Dertil var det tyske Folk endnu altfor langt tilbage. Da Goethe fra Weimar af forsøgte at gøre Noget for Schiller, mødte han overalt den Opfattelse, at denne med sin bevægede og letfærdige Ungdom i Mannheim, med sin Fortid som politisk Flygtning og navnlig med sin fuldstændige Fattigdom var en Forfatter med meget uheldig Forhistorie. Under Xeniekampen 1797 behandlede de tvende Digtere gennemgaaende som to Literater af tvivlsom Begavelse. Et af Flyveskrifterne imod dem er rettet mod «die zwei Sudelköche (Fuskere) in Weimar und Jena». Det var Napoleons Anerkendelse af Goethe, hans Ønske, at se og tale med Manden, Ordet: *Voilà un homme!*, som især styrkede dennes Anseelse i Tyskland. En prøjsisk Stabsofficer, som paa samme Tid laa i Indkvartering hos Goethe, havde aldrig hørt hans Navn. Da Udgiven af Goethes samlede Skrifter foretoges, klagede Forlæggeren i sine Breve bittert over den ringe Afsætning. Digterens uægte Svoger Vulpius, Forfatter til *Rinaldo Rinaldino* glædede sig ved en meget bedre. Ja med et europæisk Yndlingsstykke som Kotzebues *Menschenhass 227 und Reue* formaaede *Tasso* og *Ifigenia* saa lidet at kappes, at de, som Goethe selv fortæller, i Weimar kun spilledes engang hvert tredje, fjerde Aar. Tydeligt nok har Publikums Uforstand drevet de store Digtere bort fra den uindviede Vej til Hæder, men rigtignok har ogsaa omvendt den antikiserende Retning, de slog ind paa, været stigende Aarsag til at Folkegunst svigtede dem. Af Goethes Værker gjorde egentlig kun to afgjort Lykke: *Werther* og *Herman og Dorothea*.